

Päivi Väisänen-Haapanen

Eduskunnan sivistysvaliokunta

Kuuleminen 16.3.2021

Hallituksen esitys HE 19/2021 vp eduskunnalle laeiksi valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annetun lain ja vapaasta sivistystyöstä annetun lain muuttamisesta

Suomen Kuntaliitto ry. kiittää mahdollisuudesta tulla kuulluksi ja lausua valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annetun lain ja vapaasta sivistystyöstä annetun lain muuttamisesta 1.8.2021 lukien.

Kuntaliitto tukee hallituksen esityksen hyväksymistä. Valmistelu pohjautuu pitkälti opetus- ja kulttuuriministeriön asettaman vapaan sivistystyön kautta hankitun osaamisen tunnistamista ja tunnustamista valmistelevalle työryhmän (OKM/62/0404/2018) esitykseen.

Lain valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä 4 § huomioidaan, että rekisteröity itse päättäisi itseään koskevien 9d §:ssä todettuja vapaatavoitteista koulutusta koskevien tietojen luovuttamisesta. Esitys tukee henkilötietojen ja arkaluonteisten tietojen osalta tietosuojaa ja koulutukseen osallistujan vaikutusvaltaa itseään koskeviin yksityiselämään liittyviin asioihin.

Lisäksi 9d §:n mukaan koulutukseen osallistuja antaa oppilaitoksen ylläpitäjälle suostumuksensa tietojen tallentamiseen valtakunnalliseen tietovarantoon. Tietojen tallentamisen mahdollistamiseksi suostumuksen antaminen on tehtävä mahdollisimman varhaisessa vaiheessa ylläpitäjän ohjeistamalla tavalla. Saavutettava tiedottaminen ja viestintä sekä valtakunnallisissa että ylläpitäjän viestintäkanavissa on keskeistä uudistuksen toteutumisessa.

Esityksen 9 d § 2 momentin mukaan ylläpitäjälle toimitettu suostumus on säilytettävä pysyvästi ja siihen on tehtävä merkintä, jos suostumus myöhemmin peruutetaan. Suostumuksen voi milloin tahansa peruuttaa ilmoittamalla siitä Opetushallitukselle. Yksiselitteisesti säilytysvelvollisuuden ja suostumuksen peruuttamisesta ilmoittamisen osalta toimija ei ilmene, mutta esityksen perusteluosasta tiedot käyvät ilmi.

Kuntaliitto pitää oppilaitosten ylläpitäjien taloudellisten vaikutusten etukäteisarviointia haasteellisena oppilaitosten ja niiden järjestelmien ja toimintaan liittyvien eroavaisuuksien vuoksi. Koski-tietovarannon hyödyntämisen vapaaehtoisuus, Opetushallituksen tarjoama maksuton käyttöliittymä ja välttä toteuttamismahdollisuus lisäävät ylläpitäjille taloudellisia valintamahdollisuuksia. Tavoitteena on kuitenkin viedä erityisesti muissa oppilaitoksissa ja työelämässä hyödynnettävää vapaan sivistystyön osaamista yhteiseen valtakunnalliseen Koski-tietovarantoon. Tämä edellyttää oppilaitoksilta osaamisperusteista kuvaamista ja arviointia, suostumustietojen käsittelyä sekä muutoksia nykyisiin tietojärjestelmiin.

Esityksen mukaan aiheutuvat taloudelliset vaikutukset huomioidaan yksikköhintalaskennan kautta rahoitusjärjestelmän sisällä. Ylläpitäjille järjestelmämuutosten edellyttämät kustannukset aiheutuvat jo 2021, joten ylläpitäjien valtionosuusrahoituksen maksatus kustannustaso tarkistettuna vuonna 2024 aiheuttaa ylläpitäjille usean vuoden viiveen. Kuntaliitto katsoo, että ylläpitäjille uudistuksesta aiheutuvia taloudellisia vaikutuksia voitaisiin korvata ajantasaisemmin ja aiheutuviin kustannuksiin nähden kohdentuvasti valtionavustusrahoituksella.

Kuntaliitto pitää valtakunnallisen henkilöstökoulutuksen toteuttamista tarpeellisena tukemassa uudistuksen toimeenpanoa.

SUOMEN KUNTALIITTO

Terhi Päivärinta
johtaja, hyvinvointi ja sivistys

Päivi Väisänen-Haapanen
erityisasiantuntija